

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/506/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7713204925
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Hrib, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7713204925.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Hriba, PhD. a členov senátu JUDr. Janky Kočišovej a JUDr. Slávky Maruščákovej v spore žalobcu: CD X. s.r.o., C. věžňů XXXX/XX, T. I., XXX XX C. 1, Q. republika, IČO: XXX XX XXX, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: Martinovi D., nar. XX.X.XXXX, bytom W. XXXX/X, XXX XX I. o zaplatenie 323,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 22.8.2016, č.k. 19C/200/2013-103 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom návrh zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.
2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa návrhom doručeným súdu 28.3.2013 domáhal proti žalovanému plnenia zo zmenky. Žiadal, aby mu žalovaný zaplatil zmenkovú sumu 323,00 eur, zmenkový úrok 0,25% denne zo sumy 323,00 eur od 25.3.2011 do zaplatenia, 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy od 8.6.2011 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 1,08 eur a trovy konania. Navrhol postupovať v konaní v zmysle článku 4 ods. 1 Nariadenia EP a Rady ES č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 24.6.2010 na zmenkovú sumu 323,00 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25% denne od 25.3.2011. Indosant predložil zmenku k plateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ neuhradil nič. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal skutočnosť predloženia zmenky na platenie zistiť verejnou listinou.
3. Súd doručil žalovanému návrh na vyjadrenie, žalovaný sa k návrhu nevyjadril.
4. V konaní nebolo sporné, že žalobca si uplatnil proti žalovanému právo zo zmenky. Žalobca navrhol postup súdu podľa Nariadenia 861/2007 Európskeho parlamentu a Rady ES (ďalej len nariadenie), ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Žiadal, aby bolo rozhodnuté bez nariadenia pojednávania v súlade s článkom 7 ods. 1 nariadenia.
5. Súd v súlade s článkom 5 ods. 1 nariadenia považoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávania aj napriek nesúhlasu žalobcu, pretože z predloženej zmenky bolo zrejmé, že pôvodným veriteľom bola spoločnosť C., s.r.o. o ktorej je súdu z jeho rozhodovacej činnosti známe, že poskytuje spotrebiteľské

úvery. Bolo preto potrebné objasniť, či zmenkou bol zabezpečený spotrebiteľský úver a ak áno, či zmenka bola vystavená v súlade so zákonom tak, aby bola zabezpečená ochrana práv spotrebiteľa.

6. Súd preto vyzval žalobcu na predloženie úverovej zmluvy tlačivom B podľa nariadenia. Žalobca zmluvu nepredložil, preto súd návrh v súlade s článkom 4 ods. 4 nariadenia žalobu zamietol.

7. Pokiaľ ide o argumentáciu žalobcu v podaní zo dňa 28.4.2016, súd sa s ňou nestotožňuje ani v jednom jej bode. V prvom rade žalobca uvádza, že pre konanie podľa nariadenia nie je možné aplikovať ustanovenie § 79 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku po jeho novele zák. č. 438/2015. Súd tento predpis ani neaplikoval. Vychádzal zo znenia článku 4 ods. 4 nariadenia, na ktorý sa sám žalobca vo svojom právnom názore odvoláva. Podľa tohto článku nariadenia, ak sa súd domnieva, že informácie, ktoré poskytol žalobca nie sú dostatočne jasné alebo primerané, dá žalobcovi možnosť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky doplniť alebo opraviť, alebo predložiť týmto orgánom určené doplňujúce informácie alebo dokumenty, alebo vziať pohľadávku späť, a to v lehote určenej týmto orgánom. Súd má preto právo vyžadovať od žalobcu doplňuje informácie ale aj dokumenty, ktoré sú potrebné pre rozhodnutie, aj keď žalobca zastáva názor, že návrh nemal žiadne vady. Nariadenie 861/2007 neupravuje postup, ak predmetom tzv. skráteného konania podľa nariadenia je zmenka alebo ak je žalovaným v konaní spotrebiteľ. Je pravda, že nariadenie 861/2007 má za účel zjednodušiť a zrýchliť konanie s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch, nie však na úkor ochrany práv spotrebiteľa. Nerešpektovanie vnútroštátneho právneho poriadku a práva Európskej únie o ochrane spotrebiteľa by bolo obchádzaním týchto právnych predpisov prostredníctvom konania podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007. Žalobca ďalej argumentoval, že disponuje iba indosovanou zmenkou, inými dokladmi nedisponuje. Súd k tomu poznamenáva, že žalobca má vedomosť, kto bol pôvodný veriteľ zo zmenky, preto mu nič nebránilo o zmluvu požiadať pôvodného veriteľa a predložiť ju súdu. Ak požadovaným dokladom nedisponuje, dostáva sám sa dostáva do dôkaznej núdze. Podľa právneho názoru vysloveného v hore uvedených rozhodnutiach odvolacích senátov, ktoré sú známe aj žalobcovi, pretože citované rozhodnutia odvolacích senátov sa týkajú vecí žalobu prejednávaných v konaniach senátu 19C, samotná zmenka nie je dostatočným dôkazom na preukázanie uplatneného nároku žalobcu.

8. Súd tiež poukazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa:

„I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

9. Súd preto zastáva názor, že je oprávnený vykonať všetky úkony, ktoré sú potrebné pre zistenie prípadnej súvislosti s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku. Bol preto oprávnený vyžadovať od žalobcu predloženie úverovej zmluvy, aby mohol posúdiť uplatnený nárok aj v

intenciách vyššie uvedeného zjednocujúceho stanoviska NS SR. Ak žalobca výzvu súdu nerešpektoval, nezostávalo mu nič iné ako návrh žalobcu v zmysle článku 4 ods. 4 nariadenia zamietnuť.

10. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému by ako strane úspešnej v konaní patrili trovy konania. Zo spisu nevyplýva, že by žalovanému vznikli trovy súvisiace s konaním, preto mu súd trovy konania nepriznal.

11. Proti rozsudku podal odvolanie žalobca.

12. Odvolanie odôvodnil tým, že žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb. (Zákon zmenkový a šekový) dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného žiadnych námietok nebolo a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci.

13. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobcu. Vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi je preto jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť.

14. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa ust. § 120 ods.1 veta práva in fine OSP vznášal námietky voči zmenke za žalovaného. Ak tak súd činil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie.

15. Žalobca je majiteľom zmenky, na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zák. č. 191/1950 Sb. (ďalej aj „ZŠZ“) vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu.

16. Záväzky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných záväzkov, sú záväzkami samostatnými. Nie je preto možné súhlasiť s názorom okresného súdu, že sú závislé na úverovom vzťahu. Ak je návrhom uplatnený nárok zo zmenky, nie je možné bez ďalšieho v takomto konaní rozhodovať o záväzkoch zo zmluvy, ani keď je nepochybné, že s danou zmenkou súvisia. Odvolací súd sa preto nestotožnil s názorom okresného súdu, že odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od vzťahu spotrebiteľského nie je možné z dôvodu, že v spotrebiteľských vzťahoch bolo použitie zmenky regulované a obmedzené zákonom. (...) Podľa zákona zmenkového a šekového bol preto súd oprávnený skúmať len to, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť zo zákona povinne do nej uviesť, nie však podmienky jej vystavenia a ani jej neprípustnosť.“

17. Žalobca považuje za potrebné obiter dictum vyjadriť sa aj k záveru súdu o tom, že dohoda o vyplňovacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. V tejto súvislosti poukazuje na to, že samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka preto aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Zákon súčasne nelimituje použitie len istého druhu zmeniek, ani nevylučuje použitie určitých doložiek a pod.. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Súčasne z formulácie ust. § 4 ods. 6 a použitia spojenia „v čase vyplnenia“ ako aj zo slov „vyplnenú veriteľom“, je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zmeny zo strany veriteľa. Z uvedeného preto vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou

podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek.

18. Záver súdu je teda nesprávny a vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu žiada, aby odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 22.8.2016, sp.zn. 19C 200/2013, tak že žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 24,90 eur bez DPH za podané odvolanie a 8,58 eur bez DPH režijný paušál, a to všetko navýšené o DPH.

20. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods.1 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov /§ 205 ods.2 písm. a), b), f) O.s.p. v spojení s ust. § 470 ods. 2 prvej vety CSP, v CSP odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods.1 písm. b), d), h) / a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

21. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

22. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 31.1.2017 o 9.00 hod. v pojednávacej miestnosti č. 200/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli dňa 25.1.2017 Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1,3 CSP.

23. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia považuje odvolací súd za potrebné uviesť:

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení :

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že :

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

24. Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

25. Z vyššie citovaného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 16.3.2009.

26. Takto postupoval aj súd prvej inštancie, keď po zistení, že žalovaný uzavrel s právnym predchodcom žalobcu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z

hľadiska jej súladu so zákonom 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.1.2008 do 31.12.2010.

27. V zmysle ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

28. Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Obč. zák.).

29. Z článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania, je zrejme nasledovné znenie dohody o vyplnení zmenky: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najneskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.

30. Okrem dôvodov, pre ktoré súd prvej inštancie považoval vyššie uvedenú dohodu za neprijateľnú zmluvnú podmienku, na ktoré odvolací súd odkazuje a na tomto mieste ich neopakuje, odvolací súd dopĺňa, že vyššie uvedená dohoda umožňuje vyplniť zmenkovú sumu vo výške všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky, čo je v priamom rozpore s obmedzením vyplývajúcim z citovaného zákonného ustanovenia § 4 ods. 6, podľa ktorého zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Nepochybne takáto dohoda je v neprospech spotrebiteľa, lebo mala zabezpečiť nároky v širšom než zákonom rozsahu.

31. V tejto časti (oddeliteľnej od ostatného obsahu zmluvy) je teda zmluva, t.j. dohoda o vyplnení zmenky v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z., a teda neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, preto súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, ak zmenkové nároky zo zmenky vyplnenej na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky žalobcovi nepriznal.

32. Práva uplatnené zo zmenky vyplnenej v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, a preto ich nemožno žalobcovi priznať.

33. K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné :

34. V zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak ich vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

35. Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že účastníci (strany sporu) sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvoľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti

súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkmi konania môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté účastníkmi, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

36. V prejednávanej spore bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie, pričom Občiansky súdny poriadok (od 1.7.2016 Civilný sporový poriadok) je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. bol teda dôvodný. Vychádzajúc z citovaného stanoviska č. 93/2015 v bode I.1 bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej spory ex offa zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postupoval súd prvej inštancie v súlade s ust. § 120 ods. 1 O.s.p., keď si zabezpečil listinné dôkazy, z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovacom práve, ktorá bola podkladom pre vyplnenie zmenky ako dôkazu predkladaného žalobcom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanému ex offa ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súlady s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 Obč. zák. a zák. č. 258/2001 Z.z.), a ak za tým účelom vykonával dôkazy, ktoré strany nenavrhli, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

37. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, v zmysle ktorej súd prvej inštancie nerešpektoval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. a v ktorej žalobca vytýkal súdu, že hoci sám žalovaný nemohol vzniesť kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, urobil tak súd sám, odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. by spôsobila spotrebiteľovi nepríjemné ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 cit. zákona obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinností na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade v záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany príslušnej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity (viď odôvodnenie vyššie citovaného stanoviska č. 93/2015).

38. Napriek skutočnosti, že žalovaný v konaní výslovne nenamietal, že zmenka je neplatná, súd správne skúmal jej platnosť, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov spotrebiteľmi. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offa skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa.

Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

39. Ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovářík Z.: Zákon směneční a šekový. Komentář, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offo. To je dôležitá aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor sa vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

40. Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného „vydá rozsudok“ nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

41. Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offo skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

42. V slovenskom právnom poriadku navyše platí ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

43. V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zákon č. 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákona 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zák. č. 659/2007 Z.z. a č. 492/2009 Z.z.

44. V zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. 191/1950 Sb. v znení zák. č.438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky, mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

45. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmeniek povinnosťou súdu je ex offo prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoľáva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zák. č. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zák. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

46. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 CSP potvrdil.

47. O nároku na náhradu trov celého konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1,2 v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní neúspešný, a to aj v časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania, keďže zavinil zastavenie konania späťvzatím žaloby, nemá preto nárok na náhradu trov konania. Úspešnému žalovanému trovy konania nevznikli, preto odvolací súd stranám náhradu trov konania nepriznal.

48. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).